

บันทึกข้อความ

ส่วนราชการ เลขานุการฯ หน้าห้องเลขาธิการฯ

ที่ วันที่ ๑๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรื่อง ขอจัดส่งร่างกฎหมายให้กองหลักนิติบัญญัติตรวจสอบ

เรียน ผู้อำนวยการสำนักหลักนิติบัญญัติ

ขอจัดส่งร่างกฎหมายที่ท่านเลขาธิการฯ มีคำสั่งดำเนินการได้ จำนวน ๑ ฉบับ ดังนี้
(๑) ร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์ พ.ศ. (นางสาวกิริภาทร
และนางสาวปรางทิพย์ฯ)

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณาดำเนินการต่อไป

ร่างฯ เอกสารที่ส่ง

๑. สองขา

๒. ร่างฯ ที่เสนอพร้อมสองขา

๓. ร่างฯ ที่แก้ไขแล้ว

เลขาธิการฯ สั่งดำเนินการได้	๑๔ ก.ค. ๖๔
วันที่รับจากสำนัก/ศูนย์/ฝ่ายกฎหมาย	๑๕ ก.ค. ๖๔

บันทึกเรื่องพิจารณาเสร็จ

เรื่อง ร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์ พ.ศ.

ผู้ทำ กองกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายกฎหมายทรัพยากร

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น

คำสั่ง

เรียน เลขาธิการฯ (ผ่านรองเลขาธิการฯ (นายโกมลฯ) กก.ปจ. (นายวิจิตฯ)
และผู้อำนวยการกองกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม)

- ค.พ.ที่ ๑๔๖/๒ ๑๔ ๓๐
- ส.ก.ก.ก.

ตามที่มอบหมายให้ฝ่ายกฎหมายทรัพยากรตรวจสอบพิจารณา
ร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์ พ.ศ. ที่กระทรวง
ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ นั้น บัดนี้ ได้ดำเนินการเสร็จแล้ว
โดยดิฉันได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ฯ (นางสาวภัทราฯ และนางสาวปรารถนาฯ)
ดำเนินการ โดยได้รับเรื่องเมื่อวันที่ ๑๕ มกราคม ๒๕๖๔ และได้มีการประชุม
ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพียงครั้งเดียวเมื่อวันที่ ๙ เมษายน ๒๕๖๔
และได้รับผลการพิจารณาให้ได้อรรถาธิบายจากผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเมื่อวันที่
๒๐ เมษายน ๒๕๖๔ สรุปผลการพิจารณาได้ ดังต่อไปนี้

14 กค 64

นส. เสร็จในเขตป่าอนุรักษ์
พื้นที่ป่า ๑๐๐๐๐
แผนแม่บท/วิสัยทัศน์/และ
ความเห็นของหน่วยงาน.

๑. ความเป็นมาและสาระสำคัญ

๑.๑ ร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์
พ.ศ. เป็นกฎหมายลำดับรองที่ต้องออกตามพระราชบัญญัติป่าชุมชน
พ.ศ. ๒๕๖๒ ที่มีผลใช้บังคับเมื่อวันที่ ๓๐ พฤษภาคม ๒๕๖๒ โดยมาตรา ๑๐๔
ได้กำหนดให้ต้องดำเนินการออกกฎกระทรวง ระเบียบ และประกาศ
ให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งปีนับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัตินี้ใช้บังคับ ร.๐ ๗๑-๖๕

๑.๒ ร่างกฎกระทรวงฉบับนี้ มีสาระสำคัญเป็นการกำหนด
เขตพื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์
หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมในบางพื้นที่ไว้ให้คงอยู่ในสภาพตามธรรมชาติเดิม
และมีให้นำไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ดังนี้ (๑) พื้นที่วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์
หรือสวนรุกขชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ (๒) พื้นที่ป่าที่มีคุณค่า
หรือมีความโดดเด่นทางระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพหรือ
มีคุณค่าทางธรณีวิทยา นิเวศวิทยา หรือวัฒนธรรม ที่ได้รับการประกาศ
หรือขึ้นทะเบียนไว้กับองค์การระหว่างประเทศ เว้นแต่วัตถุประสงฆ์หรือเงื่อนไข
การใช้ประโยชน์ในพื้นที่นั้นไม่ขัดกับพระราชบัญญัติป่าชุมชนฯ (๓) พื้นที่ป่า
ที่เป็นแหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วย
การคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ และ (๔) พื้นที่ป่าที่เป็นเขตโบราณสถานที่ได้
ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ
และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น

คำสั่ง

๑.๓ คณะรัฐมนตรีได้มีมติเมื่อวันที่ ๑๒ มกราคม ๒๕๖๕ เห็นชอบตามข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา และอนุมัติหลักการร่างกฎกระทรวงดังกล่าวตามที่กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเสนอ และให้ส่งสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาตรวจพิจารณา โดยให้แก้ไขเพิ่มเติมตามประเด็นข้อสังเกตของสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา แล้วดำเนินการต่อไปได้ นอกจากนี้ ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมรับความเห็นของกระทรวงการคลังไปพิจารณาดำเนินการต่อไปด้วย

๑.๔. การรับฟังความคิดเห็นต่อร่างกฎกระทรวง กรมป่าไม้ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นโดยครบถ้วนแล้ว

๒. ข้อสังเกตของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

๒.๑ กระทรวงเกษตรและสหกรณ์และกระทรวงกลาโหม เห็นด้วยในหลักการของร่างกฎกระทรวงนี้ เนื่องจากมีวัตถุประสงค์เพื่อกำหนดให้พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเขตป่าอนุรักษ์ ให้คงอยู่ในสภาพตามธรรมชาติเดิม และมีให้นำไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชน

๒.๒ กระทรวงการคลังเห็นด้วยในหลักการของร่างกฎกระทรวงนี้ และมีข้อสังเกตว่า สำหรับป่าชุมชนที่มีอยู่ก่อนที่พระราชบัญญัติป่าชุมชนฯ ใช้บังคับ ในขั้นตอนการตรวจสอบและยืนยันเพื่อนำพื้นที่ไปจัดทำแผนจัดการป่าชุมชน ขอให้กรมธนารักษ์ร่วมตรวจสอบด้วยเพื่อให้สามารถร่วมกันบริหารจัดการพื้นที่ต่อไปในกรณีที่เป็นที่ราชพัสดุ ส่วนการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่อื่นของรัฐตามมาตรา ๘ ซึ่งจะต้องตราเป็นพระราชกฤษฎีกานั้น กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมควรจะได้ประสานกับกรมธนารักษ์เพื่อร่วมกันตรวจสอบความเหมาะสมในการจัดตั้ง เพื่อให้การบริหารจัดการที่ดินของรัฐเกิดประโยชน์ในภาพรวมต่อไป

๒.๓ สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา เห็นว่า คณะรัฐมนตรีสามารถให้ความเห็นชอบในหลักการของร่างกฎกระทรวงนี้ได้ โดยมีข้อสังเกตว่า หากคณะรัฐมนตรีมีมติให้เขตพื้นที่ที่จะกำหนดในร่างกฎกระทรวงนี้ครอบคลุมถึงเขตพื้นที่ที่มีความอ่อนไหวหรือเป็นพื้นที่เปราะบางของระบบนิเวศด้วย อาทิ พื้นที่คุณภาพลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ซึ่งเป็นพื้นที่ที่ต้องสงวนรักษาไว้เป็นพื้นที่ต้นน้ำลำธารโดยแท้จริง หากสูญเสียสภาพป่าจะส่งผลกระทบต่อสภาพแวดล้อมอย่างรุนแรง ก็จะทำให้การอนุรักษ์สอดคล้องกับหลักการอนุรักษ์อย่างยั่งยืน และเป้าหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนแห่งสหประชาชาติ

๓. ผลการตรวจพิจารณา

๓.๑ ปรับปรุงบันทึกหลักการและเหตุผล ในส่วนเหตุผลให้กระชับยิ่งขึ้น

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น

คำสั่ง

๓.๒ แก้ไขการอ้างบทอาศัยอำนาจให้ถูกต้องตาม
แบบการร่างกฎหมายของสำนักงานฯ

๓.๒ แก้ไขเพิ่มเติมพื้นที่ที่กำหนดให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์
มิให้นำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน ดังนี้

๓.๒.๑ ได้แก้ไขถ้อยคำในร่าง (๑) (๒) และ (๔)
โดยได้ตัดคำว่า “พื้นที่ป่าที่กำหนดให้เป็น” ออก เพื่อให้หมายความรวมถึง
พื้นที่วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ตามกฎหมายว่าด้วย
อุทยานแห่งชาติ แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วย
การคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์ และโบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมาย
ว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ
ที่ไม่ได้อยู่ในป่าสงวนแห่งชาติหรือป่าตามพระราชบัญญัติป่าไม้ พุทธศักราช
๒๔๘๔ ด้วย ทั้งนี้ ผู้แทนกรมอุทยานแห่งชาติฯ กรมทรัพยากรธรณี และ
กรมศิลปากร ยืนยันว่าพื้นที่ดังกล่าวหากอยู่นอกพื้นที่ป่า ก็ไม่สมควรนำมา
จัดตั้งเป็นป่าชุมชนเช่นกัน นอกจากนี้ ผู้แทนกรมป่าไม้ได้เห็นด้วยกับ
การแก้ไขถ้อยคำดังกล่าว เนื่องจากเขตป่าอนุรักษ์ตามร่างกฎกระทรวงนี้
จะใช้บังคับกับกรณีป่าชุมชนที่จะจัดตั้งขึ้นในพื้นที่อื่นของรัฐตามมาตรา ๘ ด้วย

๓.๒.๒ ได้แก้ไขร่างข้อ (๓) เป็น “พื้นที่ที่ได้รับ
การประกาศหรือมีการขึ้นทะเบียนไว้กับองค์การระหว่างประเทศ เนื่องจาก
มีคุณค่าหรือมีความโดดเด่นทางระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ
ธรณีวิทยา นิเวศวิทยา หรือวัฒนธรรม เช่น แหล่งมรดกโลกหรือเขตสงวน
ชีวมณฑลเฉพาะพื้นที่แกนกลาง เว้นแต่วัตถุประสงค์หรือเงื่อนไขการใช้
ประโยชน์พื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน” โดยได้ระบุพื้นที่
ที่ไม่สมควรนำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชนให้ชัดเจน เพื่อลดปัญหาการตีความโดย
คณะกรรมการป่าชุมชนประจำจังหวัดแต่ละแห่ง ทั้งนี้ เขตสงวนชีวมณฑล
มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาให้เกิดปฏิสัมพันธ์ระหว่างมนุษย์และสิ่งแวดล้อม
ในพื้นที่อย่างยั่งยืนด้วย จึงให้จัดตั้งป่าชุมชนได้ในพื้นที่กันชนและพื้นที่รอบนอก

๓.๒.๓ แก้ไขถ้อยคำในร่าง (๔) จาก “เขตโบราณสถาน”
เป็น “โบราณสถาน” เนื่องจากมาตรา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถาน
โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๐๔ กำหนดให้
อำนาจอธิบดีในการกำหนดเขตที่ดินตามที่เห็นสมควรเป็นเขตของโบราณสถาน
โดยให้ถือว่าเป็นโบราณสถานด้วยก็ได้ ดังนั้น คำว่า “โบราณสถาน”
จึงหมายความรวมถึงทั้งโบราณสถานและเขตของโบราณสถานด้วยแล้ว

๓.๒.๔ กำหนดเพิ่มเติมให้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ
ตามมติคณะรัฐมนตรี เป็นเขตป่าอนุรักษ์ โดยกำหนดข้อยกเว้นให้มีการจัดตั้ง
ป่าชุมชนในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ได้ หากมีการจำกัดสัดส่วนการใช้ประโยชน์
ไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ป่าชุมชน (ร่าง (๕)) ทั้งนี้ เหตุที่ต้องเพิ่มเติม
ข้อยกเว้นดังกล่าว เนื่องจากในชั้นการประชุมเพื่อตรวจพิจารณาร่างกฎกระทรวงฯ

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น

คำสั่ง

ผู้แทนกรมป่าไม้ ผู้แทนสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และผู้แทนกรมศิลปากร ไม่เห็นด้วยกับการกำหนดให้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ เป็นเขตป่าอนุรักษ์ เพราะกฎหมายปัจจุบันเปิดช่องให้บุคคลสามารถขอทำประโยชน์ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ที่อยู่นอกพื้นที่ภายใต้บังคับแห่งกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติและกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่าได้ และปัจจุบันก็มีการขออนุญาตทำประโยชน์ในลักษณะอื่นที่กระทบกระเทือนต่อพื้นที่ เช่น การทำเหมืองแร่ แต่การจัดตั้งป่าชุมชนมีวัตถุประสงค์หลักเพื่อเป็นการดูแลรักษาพื้นที่ และที่ผ่านมาชุมชนก็ร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูป่าที่เสื่อมโทรมให้กลับมาสมบูรณ์มาโดยตลอด จึงสมควรให้ประกาศพื้นที่ดังกล่าวเป็นป่าชุมชนได้

ต่อมาเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองและสภาองค์กรชุมชนตำบลได้มีหนังสือ ๐๐๒/๒๕๖๔ ลงวันที่ ๑๗ มิถุนายน ๒๕๖๔ สรุปความได้ว่า ไม่ควรกำหนด “พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ” เป็นเขตป่าอนุรักษ์ ด้วยเหตุที่ว่าป่าชุมชนจำนวนมากที่ขึ้นทะเบียนหรือต่ออายุไม่ทันเพื่อให้ได้รับการรับรองตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๑๐๐ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน นอกจากนี้ ป่าชุมชนที่ผ่านการรับรองตามมาตรา ๔๔ และมาตรา ๑๐๐ แล้ว มีหน้าที่ต้องจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนและต้องได้รับอนุมัติภายใน ๒ ปี หลังจากที่ระเบียบคณะกรรมการจัดการป่าชุมชนว่าด้วยการจัดทำแผนจัดการป่าชุมชนมีผลบังคับใช้ ซึ่งหากดำเนินการไม่ทันและได้มีการกำหนดให้พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ เป็นเขตป่าอนุรักษ์แล้ว จะทำให้ไม่สามารถจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวได้ อันจะกระทบต่อระบบการจัดการป่าที่มีมาแต่เดิมโดยชุมชน รวมทั้งกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของชุมชนเป็นจำนวนมาก และยังเป็นการสร้างความเสี่ยงและไม่เป็นธรรมทางสังคมต่อชุมชนที่ดูแลป่าให้ยังคงอุดมสมบูรณ์มาอย่างยาวนานด้วย

เพื่อเป็นการผ่อนปรนและแก้ไขปัญหาดังกล่าวของเครือข่ายป่าไม้ฯ และให้การพิจารณาเป็นไปตามที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการไว้ จึงเห็นควรกำหนดให้นำเฉพาะพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ที่มีการกำหนดบริเวณเพื่อการใช้ประโยชน์ไม่เกินร้อยละ ๒๐ ของพื้นที่ป่าชุมชนเท่านั้น มาจัดตั้งเป็นป่าชุมชนได้ ทั้งนี้ เพื่อลดผลกระทบจากการใช้ประโยชน์จากไม้ในพื้นที่ต้นน้ำลำธาร

๓.๒.๕ กำหนดเพิ่มเติมให้พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เว้นแต่มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้ใช้กับพื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน เป็นเขตป่าอนุรักษ์ (ร่าง (๖)) เนื่องจากมาตรการคุ้มครองที่กำหนดให้ใช้ในพื้นที่ดังกล่าวตามมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๓๖ ได้กำหนดห้าม

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น	คำสั่ง
กระทำการใด ๆ ต่อพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ จึงอาจมีการกำหนดมาตรการที่ขัดหรือแย้งกับการจัดการป่าชุมชนได้ ๓.๒.๖ กำหนดเพิ่มเติมให้พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เว้นแต่มาตรการคุ้มครองที่กำหนดให้ใช้กับพื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน เป็นเขตป่าอนุรักษ์ (ร่าง (๗)) เนื่องจากมาตรการคุ้มครองที่กำหนดให้ใช้ในพื้นที่ดังกล่าวตามมาตรา ๒๓ แห่งพระราชบัญญัติส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. ๒๕๕๘ ได้กำหนดห้ามกระทำการใด ๆ ต่อพื้นที่และทรัพยากรธรรมชาติ จึงอาจมีการกำหนดมาตรการที่ขัดหรือแย้งกับการจัดการป่าชุมชนได้ ๓.๒.๗ กำหนดเพิ่มเติมให้พื้นที่ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เป็นเขตป่าอนุรักษ์ (ร่าง (๘)) เนื่องจากเป็นพื้นที่เพื่อการอนุรักษ์ตามกฎหมายและตามนโยบายป่าไม้แห่งชาติ พ.ศ. ๒๕๖๒ นอกจากนี้การบริหารจัดการพื้นที่ดังกล่าวตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งกำหนดให้ชุมชนมีส่วนร่วมในเงื่อนไขที่ต่างออกไป ๓.๒.๘ กำหนดเพิ่มเติมให้พื้นที่เตรียมการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ พื้นที่เตรียมการกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า เป็นเขตป่าอนุรักษ์ (ร่าง (๙)) เนื่องจากกฎหมายทั้งสองฉบับดังกล่าว กำหนดห้ามมิให้มีการใช้ประโยชน์จากไม้และทรัพยากรธรรมชาติ อีกทั้งเพื่อเป็นการป้องกันไม่ให้เกิดปัญหาการจัดตั้งป่าชุมชนทับซ้อนกับอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า หรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่า เพราะตามระเบียบคณะกรรมการนโยบายป่าชุมชน ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขการจัดตั้งและขยายเขตป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๓ ก็ไม่ปรากฏว่าให้มีการตรวจสอบพื้นที่เตรียมการก่อนการจัดตั้งและขยายเขตป่าชุมชนแต่อย่างใด นอกจากนี้ ได้แก้ไขเพิ่มเติมถ้อยคำในร่างกฎกระทรวงฯ ให้มีความชัดเจนและเหมาะสมยิ่งขึ้น และเป็นไปตามแนวทางการร่างกฎหมายของสำนักงานฯ อนึ่ง เมื่อวันที่ ๕ กรกฎาคม ๒๕๖๔ เจ้าหน้าที่ฯ ได้รับการประสานงานทางโทรศัพท์จากผู้แทนกรมป่าไม้ (นายพิชัยฯ) ว่าเครือข่ายป่าไม้ และเครือข่ายป่าชุมชนในจังหวัดต่าง ๆ ได้แสดงความห่วงกังวลเกี่ยวกับผลกระทบของร่างกฎกระทรวงนี้ต่อสถานะของป่าชุมชนที่ได้จัดตั้งมาก่อนวันที่พระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ มีผลใช้บังคับ และที่ได้รับการรับรองตามมาตรา ๙๙ และมาตรา ๑๐๐ ให้เป็นป่าชุมชนตามพระราชบัญญัติดังกล่าวแล้ว และขอให้สำนักงานฯ ช่วยยืนยันว่ากฎกระทรวงฉบับนี้จะไม่	

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น

คำสั่ง

ผลใช้บังคับกับป่าชุมชนตามบทเฉพาะกาลดังกล่าว เพื่อที่กรมป่าไม้จะได้สามารถชี้แจงต่อประชาชนและผู้มีส่วนได้เสียให้เข้าใจถูกต้องตรงกันได้ ฝ่ายฯ พิจารณาแล้วมีความเห็นเบื้องต้นว่า หลักการของร่างกฎกระทรวงนี้ จะใช้บังคับกับการจัดตั้งป่าชุมชนใหม่ ไม่รวมถึงป่าชุมชนที่มีสถานะและได้รับการรับรองตามบทเฉพาะกาลแล้ว ในกรณีนี้ จึงเห็นควรช่วยเหลือกรมป่าไม้ ด้วยการชี้แจงประเด็นนี้ไว้ในหนังสือขอให้กรมป่าไม้ยืนยันร่างแล้ว

ในการพิจารณาเรื่องนี้ มีผู้แทนกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (สำนักงานปลัดกระทรวง กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมทรัพยากรธรณี กรมป่าไม้ กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) ผู้แทนกระทรวงวัฒนธรรม (กรมศิลปากร) และผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการ (สำนักงานปลัดกระทรวง) เป็นผู้ชี้แจงรายละเอียดและเห็นชอบในการแก้ไขเพิ่มเติม โดยผู้แทนกระทรวงศึกษาธิการแจ้งว่ากระทรวงฯ ไม่ได้รับผิดชอบพื้นที่ที่ขึ้นทะเบียนกับ UNESCO จึงไม่เกี่ยวข้องกับการพิจารณาร่างกฎกระทรวงนี้

พร้อมนี้ ได้เสนอร่างกฎกระทรวงดังกล่าวที่ตรวจพิจารณาแล้ว ร่างหนังสือส่งถึงเลขาธิการคณะรัฐมนตรี ปลัดกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม อธิบดีกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง อธิบดีกรมทรัพยากรธรณี อธิบดีกรมป่าไม้ อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช เลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และอธิบดีกรมศิลปากร รวมทั้งยอร่างกฎหมาย มาเพื่อพิจารณาด้วยแล้ว และหากเห็นควรให้ดำเนินการได้ จะได้แจ้งให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ยืนยันความเห็นชอบต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

อัญชลี วงศาโรจน์ (ปฏิบัติงานที่บ้าน)

ผอ. ฝ่ายกฎหมายทรัพยากร

๖ กรกฎาคม ๒๕๖๔ (๑๔.๓๐ น.)

เรียน เลขาธิการฯ (ผ่านรองเลขาธิการฯ (นายโสมลา) และกก.ปจ. (นายวิจิตา))

ผมพิจารณาร่างกฎกระทรวงนี้ที่ฝ่ายกฎหมายทรัพยากร เสนอแล้ว เห็นว่าร่างกฎกระทรวงนี้มีการกำหนดพื้นที่บางลักษณะที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือควรค่าแก่การรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์เพิ่มเติมไปจากร่างที่คณะรัฐมนตรีอนุมัติหลักการไว้ (เพิ่ม (๕) ถึง (๙)) ซึ่งผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องก็เห็นชอบด้วย สำหรับการกำหนดพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์ ซึ่งคณะรัฐมนตรีมอบหมายให้สำนักงานฯ แก้ไขตามที่ได้มีข้อสังเกตนั้น เนื่องจากเป็นเรื่องที่มีความละเอียดอ่อนและมี

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น

คำสั่ง

ผลกระทบต่อชุมชนบางพื้นที่ ฝ่ายกฎหมายทรัพยากรจึงได้มีการพิจารณาประเด็นดังกล่าวอย่างรอบคอบร่วมกับผู้แทนหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยเฉพาะกรมป่าไม้ในฐานะหน่วยงานเจ้าของเรื่อง และเป็นหน่วยงานที่ดำเนินโครงการและรับผิดชอบเกี่ยวกับป่าชุมชนในปัจจุบัน ประกอบกับข้อมูลจากเครือข่ายป่าไม้ภาคพลเมืองและสภาตำบลที่ได้มีหนังสือมายังสำนักงานฯ โดยตรงเพื่อประกอบการพิจารณาเป็นการเพิ่มเติม แล้ว ได้กำหนดให้มีการจัดตั้งป่าชุมชนในพื้นที่ดังกล่าวได้เฉพาะกรณีที่มีการจำกัดสัดส่วนการใช้ประโยชน์ไม่เกินร้อยละยี่สิบของพื้นที่ป่าชุมชน เพื่อสร้างการมีส่วนร่วมให้แก่ชุมชนในการร่วมกันดูแลรักษาและฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ในพื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ให้มีสภาพเป็นป่าสมบูรณ์ได้ โดยกรมป่าไม้ก็เห็นชอบด้วย ซึ่งผมพิจารณาแล้วเห็นว่าเป็นแนวทางที่เหมาะสม และมีความยืดหยุ่นที่ผู้ที่เกี่ยวข้องทุกฝ่ายน่าจะยอมรับได้ จึงเห็นด้วยกับแนวทางดังกล่าว และเห็นควรสั่งให้ดำเนินการต่อไปได้

ในการนี้ ผมขอเสนอแก้ไขถ้อยคำใน (๔) โดยเพิ่มคำว่า “และเขตของโบราณสถาน” ในตอนท้าย เพื่อให้เกิดความชัดเจน และสื่อให้เห็นว่าเป็นการกำหนดพื้นที่ในลักษณะทำนองเดียวกับข้ออื่นๆ ด้วย เพราะคำว่า “โบราณสถาน” นั้น แม้มাত্রา ๗ แห่งพระราชบัญญัติโบราณสถานฯ จะกำหนดให้เขตของโบราณสถานถือเป็นโบราณสถานด้วยก็ตาม แต่ก็อาจทำให้เกิดความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนแก่ผู้ปฏิบัติว่าเป็นการกำหนดเฉพาะในส่วนที่เป็นสิ่งปลูกสร้างเท่านั้น นอกจากนี้ ได้เสนอแก้ไขหนังสือส่งถึงหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตามที่ได้เสนอมาเพื่อพิจารณาพร้อมนี้ด้วยแล้ว

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

(นายจิตรพรต พัฒนสิน)

ผอ.กองกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติฯ

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรียน รองเลขาธิการฯ (นายโกมลฯ)

กระผมพิจารณาแล้วเห็นด้วยกับแนวทางการจำกัดสัดส่วนการใช้ประโยชน์ และการแก้ไขของ ผอ.กองกฎหมายทรัพยากรธรรมชาติฯ

จึงเรียนมาเพื่อโปรดพิจารณา

วิจิต จรัสสุขสวัสดิ์ (wfth)

๑๒ กรกฎาคม ๒๕๖๔

เรียน เลขาธิการฯ

เห็นด้วยกับข้อเสนอนี้

14 ก.ค. ๖๔

สรุปข้อเท็จจริงและความเห็น	คำสั่ง

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ./....

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์
พ.ศ.

หลักการ

กำหนดให้พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์
หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเขตป่าอนุรักษ์

เหตุผล

โดยที่ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้บทนิยาม
คำว่า “ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าอนุรักษ์
ที่ได้รับอนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน และบทนิยามคำว่า “เขตป่าอนุรักษ์” ได้บัญญัติให้การกำหนด
ให้เขตพื้นที่อื่นใดที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพ
สิ่งแวดล้อม เป็นเขตป่าอนุรักษ์ ให้กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น เพื่อเป็นการสงวนและรักษา
เขตพื้นที่ดังกล่าวให้ยังคงอยู่ในสภาพตามธรรมชาติเดิมและมีให้นำไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชน
จึงจำเป็นต้องออกกฎกระทรวงนี้

ร่าง
กฎกระทรวง
กำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “เขตป่าอนุรักษ์” ในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ดังต่อไปนี้

ให้พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือมีคุณค่าอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ เป็นเขตป่าอนุรักษ์ มิให้นำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน

(๑) สวนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

(๒) แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครองซากดึกดำบรรพ์

(๓) พื้นที่ที่ได้รับการประกาศหรือมีการขึ้นทะเบียนไว้กับองค์การระหว่างประเทศ เนื่องจากมีคุณค่าหรือมีความโดดเด่นทางระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ธรณีวิทยา นิเวศวิทยา หรือวัฒนธรรม เช่น แหล่งมรดกโลก และเขตสงวนชีวมณฑลเฉพาะพื้นที่แกนกลาง เว้นแต่วัตถุประสงค์หรือเงื่อนไขการใช้ประโยชน์พื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๔) โบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และเขตของโบราณสถาน

~~(๕) พื้นที่ลุ่มน้ำชั้นที่ ๑ เอ ตามมติคณะรัฐมนตรี เว้นแต่จะมีการกำหนดสัดส่วนการใช้ประโยชน์ไม่เกินร้อยละสิบของพื้นที่ที่จะนำไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชน~~

(๖) พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เว้นแต่มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้ใช้ในพื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๗) พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เว้นแต่มาตรการคุ้มครองที่กำหนดให้ใช้ในพื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๘) ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

(๙) พื้นที่เตรียมการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ หรือพื้นที่เตรียมการกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมายว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

ร่างฯ ที่ สคก. ตรวจสอบพิจารณาแล้ว
เรื่องเสร็จที่ ./....

บันทึกหลักการและเหตุผล
ประกอบร่างกฎกระทรวงกำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์
พ.ศ.

หลักการ

กำหนดให้พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์
หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม เป็นเขตป่าอนุรักษ์

เหตุผล

โดยที่ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ ได้กำหนดให้บทนิยาม
คำว่า “ป่าชุมชน” หมายความว่า ป่านอกเขตป่าอนุรักษ์หรือพื้นที่อื่นของรัฐนอกเขตป่าอนุรักษ์ที่ได้รับ
อนุมัติให้จัดตั้งเป็นป่าชุมชน และบทนิยามคำว่า “เขตป่าอนุรักษ์” ได้บัญญัติให้เขตพื้นที่ใดที่มี
คุณค่าทางธรรมชาติ หรือคุณค่าอื่นอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษาคุณภาพสิ่งแวดล้อม
เป็นเขตป่าอนุรักษ์ ให้กำหนดในกฎกระทรวง ดังนั้น เพื่อเป็นการสงวนและรักษาเขตพื้นที่ดังกล่าว
ให้ยังคงอยู่ในสภาพตามธรรมชาติเดิมและมีให้นำไปจัดตั้งเป็นป่าชุมชน จึงจำเป็นต้องออก
กฎกระทรวงนี้

ร่าง
กฎกระทรวง
กำหนดพื้นที่ให้เป็นเขตป่าอนุรักษ์
พ.ศ.

อาศัยอำนาจตามความในบทนิยามคำว่า “เขตป่าอนุรักษ์” ในมาตรา ๔ และมาตรา ๕ วรรคหนึ่ง แห่งพระราชบัญญัติป่าชุมชน พ.ศ. ๒๕๖๒ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมออกกฎกระทรวงไว้ ดังต่อไปนี้

ให้พื้นที่ที่มีคุณค่าทางธรรมชาติ หรือมีคุณค่าอันควรแก่การอนุรักษ์หรือรักษา คุณภาพสิ่งแวดล้อมดังต่อไปนี้ เป็นเขตป่าอนุรักษ์ มิให้นำมาจัดตั้งเป็นป่าชุมชน

(๑) วนอุทยาน สวนพฤกษศาสตร์ และสวนรุกขชาติ ตามกฎหมายว่าด้วยอุทยานแห่งชาติ

(๒) แหล่งซากดึกดำบรรพ์ที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยการคุ้มครอง ซากดึกดำบรรพ์

(๓) พื้นที่ที่ได้รับการประกาศหรือมีการขึ้นทะเบียนไว้กับองค์การระหว่างประเทศ เนื่องจากมีคุณค่าหรือมีความโดดเด่นทางระบบนิเวศ ความหลากหลายทางชีวภาพ ธรณีวิทยา นิเวศวิทยา หรือวัฒนธรรม เช่น แหล่งมรดกโลก และเขตสงวนชีวมณฑลเฉพาะพื้นที่แกนกลาง เว้นแต่วัตถุประสงค์หรือเงื่อนไขการใช้ประโยชน์พื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๔) โบราณสถานที่ได้ขึ้นทะเบียนไว้ตามกฎหมายว่าด้วยโบราณสถาน โบราณวัตถุ ศิลปวัตถุ และพิพิธภัณฑสถานแห่งชาติ และเขตของโบราณสถาน

(๕) พื้นที่คุ้มครองสิ่งแวดล้อมตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมและรักษาคุณภาพ สิ่งแวดล้อมแห่งชาติ เว้นแต่มาตรการคุ้มครองสิ่งแวดล้อมที่กำหนดให้ใช้ในพื้นที่นั้นไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๖) พื้นที่คุ้มครองทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริม การบริหารจัดการทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง เว้นแต่มาตรการคุ้มครองที่กำหนดให้ใช้ในพื้นที่นั้น ไม่ขัดกับกฎหมายว่าด้วยป่าชุมชน

(๗) ป่าชายเลนอนุรักษ์ตามกฎหมายว่าด้วยการส่งเสริมการบริหารจัดการทรัพยากร ทางทะเลและชายฝั่ง

(๘) พื้นที่เตรียมการกำหนดให้เป็นอุทยานแห่งชาติตามกฎหมายว่าด้วยอุทยาน แห่งชาติ หรือพื้นที่เตรียมการกำหนดให้เป็นเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าหรือเขตห้ามล่าสัตว์ป่าตามกฎหมาย ว่าด้วยการสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า

ให้ไว้ ณ วันที่

พ.ศ.

รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม